DOI: 10.12923/pielxxiw-2026-0051
© 2026 Author(s). This is an open access article distributed under the Creative Commons Attribution CC-BY 4.0 licence (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

The image and motives for choosing the nursing profession from the perspective of students with a different profession: qualitative interview study

Wizerunek i motywy wyboru zawodu pielęgniarki z perspektywy studentów posiadających inny zawód: badania jakościowe

Ewa Fejfer-Wirbał[1,A-B,D-G,K], **Emilia Harasim-Piszczatowska**[1,B,F-G,I,K], **Ludmiła Marcinowicz**[2,A-C,E-G,K-L], **Małgorzata Andryszczyk**[1,B,F]

[1]Wydział Ochrony Zdrowia, Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach, Polska
[2]Zakład Medycyny Wieku Rozwojowego i Pielęgniarstwa Pediatrycznego, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Polska

CORRESPONDING AUTHOR/AUTOR DO KORESPONDENCJI:
Emilia Harasim-Piszczatowska
Wydział Ochrony Zdrowia, Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach
ul. Teofila Noniewicza 10, 16-400, Suwałki, Polska
e-mail: e.harasim-piszczatowska@puz.suwalki.pl

A – Development of the concept and methodology of the study/Opracowanie koncepcji i metodologii badań; B – Query - a review and analysis of the literature/Kwerenda – przegląd i analiza literatury przedmiotu; C – Submission of the application to the appropriate Bioethics Committee/Złożenie wniosku do właściwej Komisji Biotycznej; D – Collection of research material/Gromadzenie materiału badawczego; E – Analysis of the research material/Analiza materiału badawczego; F – Preparation of draft version of manuscript/Przygotowanie roboczej wersji artykułu; G – Critical analysis of manuscript draft version/Analiza krytyczna roboczej wersji artykułu; H – Statistical analysis of the research material/Analiza statystyczna materiału badawczego; I – Obtaining financial support for research and development/Interpretation of the performed statistical analysis/Interpretacja dokonanej analizy statystycznej; J – Pozyskanie wsparcia finansowego na badania i ich opracowanie, K – Technical preparation of manuscript in accordance with the journal regulations/Opracowanie techniczne artykułu zgodne z regulaminem czasopisma; L – Supervision of the research and preparation of the manuscript/Nadzór nad przebiegiem badań i przygotowaniem artykułu

STRESZCZENIE

WIZERUNEK I MOTYWY WYBORU ZAWODU PIELĘGNIARKI Z PERSPEKTYWY STUDENTÓW POSIADAJĄCYCH INNY ZAWÓD: BADANIA JAKOŚCIOWE

Cel pracy. Poznanie i opisanie postrzegania oraz motywów wyboru zawodu pielęgniarki z perspektywy studentów posiadających inny zawód w kontekście ich oczekiwań zawodowych.

Materiał i metody. Zastosowano jakościowe podejście opisowe, a badanie było zgodne z wytycznymi raportowania Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ). Przeprowadziliśmy 22 wywiady indywidualne ze studentami jednej z uczelni wyższych w północno-wschodniej Polsce. Dane analizowano za pomocą indukcyjnej analizy treści tematycznej w celu zidentyfikowania wzorców i znaczeń w danych.

Wyniki. Studenci, podając swoje motywy podjęcia kształcenia na kierunku pielęgniarstwo, wskazywali najczęściej chęć zdobycia nowych kwalifikacji, łączenie zawodów oraz chęć niesienia pomocy ludziom, czy stabilność zatrudnienia. W grupie badanych osób pandemia COVID-19 zwiększyła zainteresowanie tym kierunkiem studiów. Wśród czynników wpływających na kwestię niepodejmowania pracy zawodowej wskazano: brak predyspozycji psychofizycznych, dużą odpowiedzialność zawodową oraz przeciążenie obowiązkami.

Wnioski. Najczęściej wymieniane motywacje wyboru pielęgniarstwa wynikały z chęci zdobycia nowych kwalifikacji, również umożliwiających łączenie pielęgniarstwa z dotychczas wykonywanym zawodem. Pielęgniarstwo postrzegane jest jako zawód, który wymaga odpowiednich predyspozycji, wiąże się z dużą odpowiedzialnością oraz obciążeniem obowiązkami.

Słowa kluczowe: motywacja, student, wybór kariery, pielęgniarstwo

ABSTRACT

THE IMAGE AND MOTIVES FOR CHOOSING THE NURSING PROFESSION FROM THE PERSPECTIVE OF STUDENTS WITH A DIFFERENT PROFESSION: QUALITATIVE INTERVIEW STUDY

Aim. The aim of this study was to explore and describe the perceptions and motivations connected with choosing the nursing profession among students with prior professional experience, taking into account their career expectations.

Material and methods. A qualitative descriptive approach was adopted in accordance with the Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ). Twenty-two individual interviews were conducted with students from a university in north-eastern Poland. The data were analysed using inductive thematic analysis to identify patterns and meanings.

Results. Responding to the question about their reasons for studying nursing, students most commonly stated a desire to gain new qualifications or follow a combination of professions, as well as to help people or attain employment stability. The COVID-19 pandemic has raised interest in this field of study among the study participants. However, in some cases, the decision not to practise as a nurse was influenced by a lack of psychophysical aptitude, the need for a high level of professional responsibility and the profession's excessive workload.

Conclusions. The primary motivations for choosing nursing were the desire to obtain new qualifications, including those enabling the integration of nursing with a previously practiced profession. Nursing was perceived as a profession requiring appropriate aptitude, a high responsibility and a substantial workload.

Key words: nursing, student, motivation, carieer choice

INTRODUCTION

The socioeconomic transformations of recent years have had an impact on national health-care systems [1]. Nurses have been identified as being of key importance to the global achievement of Sustainable Development Goals (SDGs), since they play a fundamental role in health policy and goal achievement [2]. In Poland, ageing population, increased life expectancy, low birth rates and high incidence of civilization-related diseases all contribute to an increased demand for professional nursing in its health care system [1,3].

In this country, nursing continues to be a popular career choice for both young and older people entering higher education. Candidates for nursing studies should understand the profession's character, social expectations, and vocation related to their future work [4]. There are two main categories of factors that may have an impact on a person's decision to become a nurse [5-7]:

- intrinsic (*subjective*) factors – the desire to help people in need, the profession's social recognition, having a close friend or relative in the health care system, familiarity with the nursing profession, a person's physical state, abilities, skills or interests;
- extrinsic (*situational*) factors – the guarantee of a full--time position with benefits, exam results, financial conditions, desires or family pressure.

It should be stressed that intrinsic factors should be the main driving force behind the decision to train in the nursing profession, and these factors should take precedence over all other criteria when making an occupation-related decision [6]. Learning driven by intrinsic motivation results in greater satisfaction with acquiring new knowledge and skills, which leads to better learning outcomes [4]. The choice of nursing as a last resort can increase the risk of emotional exhaustion and professional burnout. The motivation of individualsand attitude from the beginning of their education to practising as a nurse are of key importance for achieving a high professional status, job satisfaction, as well as providing society with competent nursing care [4,5].

In Poland, nursing shortages in its healthcare systems poses a number of challenges for its educational system [7,8]. According to data from the Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD),Poland has one of the lowest rates of nurses per 1,000 people, with only 5.7 in 2021. When compared internationally, Finland, Switzerland and Norway have the most favourable situations, where the rate is approximately 18/1000. In contrast, out of all the OECD European countries, Greece (3.8) and Latvia (4.2) have the lowest rates of nurses per 1,000 people [9]. The nursing profession in Poland enjoys social recognition and prestige, ranking third in the country after paramedics and firefighters [10]. Nevertheless, nursing shortages in the healthcare system continues to be of major concern. According to data from January 2023, there are 315,670 registered nurses, or roughly 74% of the total number employed [11].

The growing average age of practitioners in the nursing profession in Poland is another significant staffing issue. In fact, analyses conducted by the Supreme Chamber of Nurses and Midwives indicate that the average age of Polish nurses reached 55.2 years in 2025 and is projected to increase to 57.2 years by 2030 [11]. According to data from January 2026, there were 333,336 registered nurses in Poland, of whom approximately 73.0% were employed in the profession. The lowest percentages of registered nurses were observed in the youngest age groups, namely those aged 21-30 years (7.8%) and 31-40 years (10.5%) [11].

The identification of the motivations for choosing the nursing profession, both among young people and those who had been practising a different profession, can aid in understanding students' learning needs in terms of knowledge and skills, as well as shed light on the reasons for quitting and leaving the nursing field [12].

AIM

The aim of the study was to investigate and describe the perceptions and motivations for choosing the nursing profession from the perspective of students with a different profession, taking into account their professional expectations.

MATERIALS AND METHODS

Study design

A qualitative descriptive approach was employed and the study followed the Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) reporting guidelines [13].

This study applied a qualitative methodology with semi-structured interviews as the preferred method for providing simple descriptions of phenomena. A qualitative description is especially useful for obtaining honest and mainly theoretically free responses to research questions. This methodological approach was deemed the most appropriate for analysing the study participants' perceptions of the nursing profession, as well as the reasons for their career choice.

Recruitment and data collection

We conducted twenty-two individual interviews with students at a university in the north-east of Poland. The fact that these students had previously chosen to pursue another career but had decided to change their studies into that of nursing, was the key factor in the recruitment selection process. Twenty-three students were invited to participate in the study but one declined without providing a reason. Seventeen students chose telephone interviews, while five persons agreed to personal interviews at the university that were recorded on a dictaphone. The student's interviews were recorded and verbatim transcribed, with an average duration of 13 minutes and a total duration of 277 minutes (ranging from 7 to 22 minutes). The interviews were conducted between March and July 2023.

Interview procedure

The interview guide was developed based on an analysis of the literature on the subject. [2,5,7]. The interview questionnaire was developed for this study. The study participants were asked the following open-ended questions:

1. What factors influenced your decision to study nursing?
2. What impact, in your opinion, did your life experience have on your decision to become a nurse?
3. What impact did the COVID-19 pandemic have on your decision to become a nurse?
4. How do you intend to use your nursing qualifications in the future?
5. Do you intend to continue in your current occupation? Why?
6. What motivates you to pursue a career in nursing?

All of the interviews were conducted by one person, one of the authors of the paper, who has experience in conducting qualitative research. Two pilot interviews were conducted to improve skills and comprehension of the material, and some questions were rephrased.

Data analysis

The data was analysed using inductive thematic analysis to identify patterns and meanings in the data [14,15]. The analysis was based upon the phases proposed by Braun and Clarke [14]. Every transcription was thoroughly read and compared with the audio files. The analyses were carried out manually, with data extracts highlighted and initial codes generated. The initial coding scheme was transferred to a Word document that included tables and text. The codes were grouped into introductory themes and sub-themes. In order to improve each theme, the analysis was presented and discussed in the study group.

Rigour and trustworthiness

The research team took measures to guarantee the rigour in the inductive approach. The relevant codes and sub-themes were thoroughly discussed within the research group in order to prevent personal bias and enhance the analysis's credibility. The codes were reviewed in detail several times to ensure that the sub-themes adequately covered the data (that no data was randomly excluded). The similarity and differences between the sub-themes were also carefully examined in group discussions. The participants' anonymous quotes served as illustrations for the themes.

Ethical considerations

The study was approved by the Bioethics Commission (ethical approval number: APK.002.25.2023). All the participation in the study was entirely voluntary. In addition, the study participants were guaranteed anonymity and confidentiality. All study participants verbally agreed to participate in the study and agreed to be interviewed and recorded. Before providing the informed consent, they were fully informed about the course of the study and possible withdrawal at any time. The data was recorded under identification numbers in accordance with the provisions of law.

RESULTS

Characteristics of the study participants

The study involved twenty-two undergraduate nursing students from a north-eastern state university in Poland. There were 18 female and 4 male participants. The mean age was 38.8 years, with the youngest participant at 28 years and the oldest at 55 years. All of the study's participants had followed another profession. The most common occupations were paramedic, dental hygienists, office worker, employee of uniformed services, pharmaceutical technician and cosmetologist. The average length of service was 9.5 years. The person with the shortest service period worked for two years, while the longest served for eighteen years. The characteristics of the study participants are shown in Table 1.

Tab. 1. Characteristics of the study participants (N=22)

Characteristics		n	%
Sex	Female	18	81.8
	Male	4	18.2
Age	28-30	3	13.6
	31-40	11	50.0
	41-50	7	31.8
	51 and more	1	4.6
Profession	Paramedic	5	22.8
	Office worker	4	18.2
	Uniformed services employee	3	13.6
	Pharmaceutical technician	3	13.6
	Cosmetologist	2	9.1
	Other: hairdresser, community care worker, food technologist, teacher, dental hygienist	5	22.7
Seniority	2-5	6	27.3
	6-10	7	31.8
	11-15	7	31.8
	16 and more	2	9.1

Tab. 2. Choice and perception of the nursing profession

Topic	Sub-themes	Female (n)	Male (n)
Reasons for studying	Willingness to gain new qualifications	9	3
	Dream fulfilment	8	0
	Combination of professions	7	2
	Family and friends' impact	5	0
	Change of workplace	5	0
	Drive to help others	4	0
	Employment stability	1	2
	COVID-19 pandemic	9	4
Perception of the nursing profession	Requirement of having aptitudes	5	1
	High level of responsibility, burden of duties	6	1
	Gap between perceptions and reality	6	1
	Negative experiences with nurses	4	1
Ways to encourage a nursing career path	Support from other staff members	2	0
	Satisfactory pay	4	1
	Behavioural change of some nursing staff	2	0
	Promotion of the profession/advertising	1	1
	Scholarships for new employees	0	1

Table 2 presents the detailed themes and sub-themes derived from the participants' statements.

Reasons for studying nursing

The reasons for studying nursing were diverse, both external and internal. Based on the participants' statements, eight sub-themes were classified:

1. **Willingness to gain new qualifications, professional development**

The interviewed cosmetologists decided to start the nursing studies as they were concerned about changing legislation governing the scope of their practice. They would like to use these skills in their current occupation and are rather not interested in becoming hospital nurses.

„*In my case, the decision involved the possibility – which I believe to be very real – of prohibiting cosmetologists – practitioners with no medical degree – from performing at least some injection treatments (...). The drive to develop my knowledge and utilise it in my current position was the main reason for studying nursing. My practice has been significantly broadened by three years of nursing study. Since I am studying nursing, I have noticed a significant increase in the number of clients and a great deal of confidence in my skills*" (a 43-year-old female cosmetologists).

Participants who were employed in other medical fields or whose job involved providing assistance to others indicated that experience and knowledge acquisition were key factors in their decision to enter into nursing studies.

„*I wanted to expand my knowledge and gain experience, because emergency medicine has some limitations (...). Nursing is more advanced; you can learn, observe and comprehend a wide range of things*" (a 43-year-old male paramedic).

"*My desire to extend my medical knowledge mainly resulted from the fact that I started working in an occupational health centre and had never had any medical training. I felt foolish and ashamed among my co-workers for not knowing anything about various diseases*" (a 43-year-old female office worker).

First-degree nursing graduates can continue their education in a second-degree program and develop professionally through various forms of postgraduate training. In our study, the greatest interest was expressed in being able to undertake specialisation training (which is associated with salary increases upon its completion). This issue was specifically pointed out by the paramedics.

„*After completing my field of study, I was not entitled to pursue a master's degree. This is an opportunity for very specific training and education. My fellow students took a different carrier path to pursue a second degree. In other words, as paramedics, they have not gained anything at all*" (a 46-year-old female paramedic).

„*Nursing is more developing. I can take additional courses and training, and in the future, I can complete a specialisation programme, after which I can work in an ambulance as a paramedic*" (a 29-year-old male employee of uniformed services).

2. **Dreams fulfilment**

Some people have had a long-held dream of becoming nurses, but they have been unable to fulfil it for various reasons.

„*I had already dreamt of becoming a nurse after graduating from high school, but life circumstances prevented me from doing so. I have always enjoyed looking after people. Since my children have become adults, I can follow my dreams*" (a 48-year-old female currency cashier).

„*It has been my desire for a long time. I could not study because I always had to work. I decided to take this chance to study as soon as the opportunity came up*" (a 46-year-old female community care worker).

3. **Combination of professions**

Several study participants enrolled in the nursing program with the goal of working as nurses after graduation. In turn, some participants are considering a career in both professions. This approach is supported by the current demand for nursing staff, the availability of various types of employment and shift work and the increase in health care salaries.

„*My career and nursing could potentially be combined. I believe this will help me in my current position*" (a 34-year-old employee of uniformed services).

I would like to combine both professions in some way. I now find it easier because I work in a hospital pharmacy and I am at the hospital all the time" (a 33-year-old female pharmacy technician).

4. **Family and friend's impact**

According t some participants, the decision to study nursing was affected by experiences and the opinions of friends and family who work in the health care system.

"*My sister is a nurse. She shared with various situations and incidents. She seemed to be enjoying what she was doing. It had a big impact*" (a 28-year-old female food technologist).

"*My mum is a nurse. The hospital reminds me of my mum and helping people (...) I am among nurses and paramedics – I have a lot of friends in the health care setting*" (a 36-year-old female pharmacy technician).

5. **Willingness to change the workplace**

The decision to study nursing was impacted by a number of factors, including dissatisfaction with current employment, a desire for a change in life and a willingness to work in a different field of healthcare.

„*I worked for several years in my profession. I was not satisfied with it*" (a 28-year-old female food technologist).

"*In my case, it was the possibility to work in a setting other than an ambulance or emergency department*" (a 33-year-old male paramedic).

6. **Desire to help others**

This choice factor can have a positive impact on motivation to practice as a nurse and the quality of services provided. The study participants talked about this factor in the following manner:

„*It is possible to combine practice and [nursing] knowledge to help a suffering person*" (a 36-year-old female pharmacy technician).

7. Employment stability

In comparison to other health care professions, nurses have higher employment opportunities and stability due to the wide range of career options and nursing shortage.

„*The employment stability is undoubtedly important. I work as a medical front desk receptionist, so my employment is unstable*" (a 43-year-old female medical front desk receptionist).

„*I believe that nursing will provide me with employment stability, if not in my city, then in nearby communities, which is significant to me*" (a 43-year-old male paramedic).

8. The COVID-19 pandemic

In March 2020, an epidemic state was announced in Poland due to COVID-19. This also resulted in changes in how the university operated. The most significant change involved the introduction of online learning in education. The study participants made the decision to study nursing during the pandemic. Individuals become accustomed to such realities after operating under the rigours of epidemic restrictions for several months. Certain study participants were engaged in daily interactions with the infected patients as part of their work as healthcare professionals. Others were highly motivated and eager to help and the pandemic had no negative impact on their decision.

"*The COVID pandemic did not frighten me. I realised that there will always be a need for nurses' services and that there are situations where this profession is desirable*" (a 46-year-old female community care worker).

„*It certainly showed me [the COVID-19 pandemic] that this profession is in high demand – not only nursing, but also other medical professions, especially those that are hospital-related occupations are needed*" (39-year-old female dental hygienist).

Perception of the nursing profession

The study results provided insight into people's attitudes toward the profession and the reasons they decide not to practice as a nurse after graduation. The practical classes and internships completed by the study participants provided a more in-depth understanding of the nursing profession. Based on the study participants' experiences, four sub-themes were identified.

1. The requirement of aptitude

The nursing recruitment process does not verify the aptitude of candidates. The study participants indicated that having specific psycho-physical traits is required to practice as a nurse.

„*Nursing or related professions such as medical caretaker or physiotherapist require certain psycho-physical aptitudes. In addition, an individual must have the right attitude toward people. However, if a person lacks these features of character, this means that he or she has wasted three years and will most likely not work in this field*" (a 43-year-old male paramedic).

"*Working with people requires a vocation, and not everyone can identify with the problems of sick people*" (38-year-old female cosmetologist).

2. High level of responsibility, burden of duties

The participants became aware of this professional group's high responsibility and burden of duties by observing nurses at work. This factor was indicated by some participants as one of the potential reasons for not taking up a job as a nurse.

„*It should be noted that this is a very responsible job. I become more and more aware of this while I am in the wards, and I think this is a fear of making decisions regarding the health and life of the sick*" (a 40-year-old female teacher).

„*Some people believe that nurses sit all the time and do nothing. In reality, on some wards, nurses are constantly busy and do not have to time to rest. A young person who has never worked before and has enrolled on a university straight away may find this frightening as well*" (a 29-year-old male employee of uniformed services).

3. Gap between perceptions and reality

Learning about the real aspects of a nurse's job came as quite a surprise to some study paricipants.

„*As I have seen what it all looks like, I am aware that the nurse does not sit around and does nothing as he or she has no time for that. It is really hard work. I believe that many people are unaware of the day-to-day challenges of this profession*" (a 43-year-old female cosmetologist).

"*In my opinion, many people have slightly different expectations of the work, and the work on the ward verifies a lot of things. Practising as a nurse is not simple as it demands a great deal of mental focus and the ability to handle a variety of challenging cases*" (a 38-year-old female cosmetologist).

4. Negative experiences with nurses

The study participants experienced unfavourable and negative situations in dealing with certain practising nurses.

„*During the internship on various wards, I observed that some nurses do not want to support or assist the graduates. They do not like graduates. On certain wards, a negative atmosphere is present. Some people are challenging to collaborate with. It is obvious that this is a job in which one nurse requires another. There are numerous situations when it is necessary to seek advice. I had concerns about being reprimanded or ridiculed. After such situations, a person can be blocked. I was afraid of being laughed at, so I refrained from asking questions. I do not want to work in a hospital after having such experiences. I prefer staying at the clinic*" (43-year-old female office worker).

Ways to encourage students to choose a nursing career path

The study participants proposed a variety of activities to encourage graduates to choose nursing profession. These were divided into five sub-themes.

1. Support from other staff members

The lack of experience, unfamiliarity with the particular workplace and other factors can cause a nursing graduate starting a new job to have a lot of concerns. Experienced co-workers can help with adaptation and influence identification with the environment.

„*It is crucial that there be a friendly atmosphere among employees. A young person lacks practical experience but has theoretical knowledge. I believe that the assistance of the experienced co-workers is needed. This is just kindness*" (29-year-old female paramedic).

2. Satisfactory pay

One way to encourage someone to pursue a career in nursing is to offer satisfactory pay.

„*I believe that if people know they will be paid well, young people will continue their nursing carrier path. I think it is a financial issue*" (40-year-old female teacher).

3. Behaviour change among some nursing staff

The workplace atmosphere, employee relationships and the attitudes of the closest co-workers all influence whether a new employee wants to work in a given workplace.

„*Hospitals are also well-equipped and renovated. All is new. Interpersonal relationships are the only obstacle. When an individual starts work in this profession and someone judges and criticize him or her harshly and constantly, a person may break down. A friendly working environment, and a better approach to dealing with young employees would be encouraging*" (55-year-old female administrative employee).

4. Promotion of the nursing profession

Another possible approach towards encouraging young people to pursue careers in nursing is to show modern nursing on social media.

„*Bringing the profession closer and highlighting its positive aspects is of key importance. I think that social media channels would be helpful. It is critical to reach out to people and demonstrate the benefits of the work, as well as to write about interesting facts, notable accomplishments, and modern approaches to patient care*" (43-year-old male paramedic).

5. Scholarships for new employees

Financial assistance programs may be an extra incentive to take up the nursing profession.

„*I believe that a good solution would be scholarship incentives, such as a one-year additional payment or reimbursement of costs – that kind of help would be beneficial at the beginning of employment*" (33-year-old male paramedic).

DISCUSSION

Qualitative research is widely used in nursing and healthcare due to its adaptability and usefulness in a variety of contexts. It should be noted that the diversity of the study group which included individuals that had previously worked in other professions makes our study unique. This study demonstrated that middle-aged individuals are interested in taking up the nursing education. The study participants also indicated the possibility of taking up part-time nursing because of shift work, as well as the possibility of using their nursing qualifications in their current profession.

Numerous research studies have been conducted to investigate why students choose nursing as a career path [4,7,16]. According to the study results, this decision is motivated by a variety of factors. In accordance with the literature, the most common motivations are a desire to help the people in need, a desire to do socially recognisable work, career development opportunities, employment stability and the impact of close friends and relatives. In addition, personal experiences with hospitalization or illness of a family member were reported [17]. According to a study by Hosseini Marznaki et al., positive information about nursing studies, the utility of nursing knowledge, family recommendations, and the possibility of migration to other countries all have a positive impact on career choice [18].

It is noteworthy that the challenging situation in health care systems around the world during the COVID-19 pandemic had no negative impact on choosing nursing as a field of study. In contrast, within the study group, the COVID-19 pandemic has raised interest in the profession, notably in it providing an opportunity to realize values such as assisting those in need or reconsidering career paths. Indeed, in a study by March-Amengual et al., it was found that the pandemic increased the social values associated with the nursing profession [19]. Similar results were obtained by Kells M et al, in a study of nursing students from the United States [20].

Nursing is associated with a wide range of experiences involving illness, pain and death. Such experiences require both psychophysical and social aptitude for practising this profession. The motivation for selecting a nursing study is also of key importance [4]. According to number of studies, the study authors have found that when asked about their intrinsic motivations for pursuing nursing education, students most frequently stated a desire to help people [6,21,22]. Moreover, some of them said that their studies were a „childhood dream" or a „personal reward or satisfaction," while many mentioned a vocation [2]. Similar results were obtained in the author's study.

The most important extrinsic motivation for nursing students concerned salary, as well as the prospect of finding decent work and having employment stability [17,22]. According to the author's study, knowledge of nursing skills improves job prospects and ensures greater employment stability, as compared to practicing several other health professions. L. McKenna et al. identified the possibility of a scholarship as one of the financial aspects affecting the decision to pursue a nursing education [2]. In a study conducted in Norway, nursing students from immigrant backgrounds were found to be more motivated by salary, status and work flexibility than non-immigrant students [23]. In addition, Polish students indicated the prospect of working abroad as a motivator for pursuing a nursing degree [6].

Family, friends, and other circumstances had a significant impact on students' decision to study nursing. Number studies have found that family has a significant impact on nursing career choice [2,24,25].

One significant factor contributing to the nursing profession's appeal is its reputation as a noble and compassionate occupation with opportunities for advancement and professional development [2,4]. However, a review of studies conducted, among other places, in the UK, Turkey, and Canada, revealed that many nurses decide to leave the job after just one year of employment, despite the positive perception of the nursing profession [26].

The quality of working life, job satisfaction, work environment, motivation, job securityand staff relations are all factors that influence the decision to quit and leave the

profession [26,27]. The author's study stressed the issue of nursing graduates not taking up employment. The above was caused by a number of factors, such as a lack of psycho-physical aptitude, a high professional responsibility, and an excessive workload.

The use of qualitative analysis to identify motivation makes it challenging to generalise the study results. The inclusion of students from a single institution may limit the generalizability of the study's results, which results in regionally specific findings. However, one of the study's strengths was the selection of the study group. The study participants varied in terms of age and previous profession.

CONCLUSIONS

This study examined responses to open-ended questions designed to analyse the motivations for choosing the nursing profession by those who had previously worked in other fields. The desire to gain new qualifications and combine nursing with the current profession was the most often indicated motivation. It should also be noted that our research revealed a positive impact of the COVID-19 pandemic on the decision to pursue a nursing education.

An analysis of the students' perceptions of the nursing profession revealed that, in their opinion, it is a profession that requires the right aptitude, entails a lot of responsibility and imposes a heavy burden of duties.

Understanding reasons why students choose to study nursing can give educators the knowledge they need to develop strategies that will boost student motivation, improve academic performance, enhance student retention rates and adequately prepare students for the workforce.

Wizerunek i motywy wyboru zawodu pielęgniarki z perspektywy studentów posiadających inny zawód: badania jakościowe

WPROWADZENIE

Przemiany społeczno-gospodarcze zachodzące w ostatnich latach nie pozostają bez wpływu na system opieki zdrowotnej [1]. Pielęgniarki zostały zidentyfikowane jako osoby kluczowe dla globalnego osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju (SDG) i odgrywają silną rolę w polityce zdrowotnej, osiąganiu celów zdrowotnych [2]. Obserwowane starzenie się społeczeństwa, wydłużenie lat życia, niski przyrost naturalny czy duża zachorowalność na choroby cywilizacyjne, przekładają się wzrost zapotrzebowania na profesjonalną opiekę pielęgniarską w systemie ochrony zdrowia [1,3].

Pielęgniarstwo pozostaje częstym wyborem zawodowym zarówno wśród młodszych, jak i starszych osób rozpoczynających naukę na poziomie szkolnictwa wyższego. Kandydaci na studia pielęgniarskie powinni być świadomi specyfiki zawodu, oczekiwań społecznych i powołania związanego z przyszłą pracą [4]. Czynniki, które mogą być powiązane z wyborem zawodu pielęgniarki/pielęgniarza można podzielić na [5-7]:

- czynniki wewnętrzne (*podmiotowe*) – chęć niesienia pomocy potrzebującym, uznanie społeczne zawodu, posiadanie bliskiej osoby związanej z opieką zdrowotną, wiedza o zawodzie pielęgniarki, stan fizyczny, zdolności i umiejętności czy zainteresowania;
- czynniki zewnętrzne (*sytuacyjne*) – gwarancja pracy, warunki finansowe, pragnienia lub presja rodziny.

Warto podkreślić, że motywacja do kształcenia się w kierunku tak specyficznego zawodu pielęgniarki/pielęgniarza, powinna przede wszystkim wynikać z uwarunkowań natury wewnętrznej i to te kryteria powinny być najważniejsze w procesie podejmowania decyzji [6]. Nauka, wynikająca z motywacji wewnętrznej, prowadzi do większej satysfakcji w zdobywaniu nowej wiedzy oraz umiejętności, a to z kolei prowadzi do lepszych wyników w procesie nauczania [4]. Dokonanie wyboru pielęgniarstwa ze względu na brak innych alternatyw może prowadzić do wyższego ryzyka wypalenia emocjonalnego i zawodowego. Motywacja oraz postawa osób od momentu rozpoczęcia nauki, po wykonywanie pracy zawodowej w dziedzinie pielęgniarstwa są ważne dla osiągnięcia wysokiego statusu zawodowego, satysfakcji z pracy, jak również są istotne dla zapewnienia wykwalifikowanej opieki pielęgniarskiej społeczeństwu [4,5].

Niedobór pielęgniarek w systemach opieki zdrowotnej stanowi problem na całym świecie, a także stwarza szereg wyzwań dla systemu edukacji [7,8]. Zgodnie z danymi dotyczącymi krajów należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) wskaźnik pielęgniarek/pielęgniarzy na 1000 mieszkańców w Polsce jest jedynym z najniższych i w 2021 roku wyniósł 5,7. W porównaniu międzynarodowym najwyższe wartości wskaźnika notowane są w Finlandii, Szwajcarii oraz Norwegii, gdzie wynosi on około 18/1000. Najniższy wskaźnik pielęgniarek/pielęgniarzy na 1000 mieszkańców wśród krajów Europejskich należących do OECD odnotowano w Grecji (3,8) oraz na Łotwie (4,2) [9]. Pomimo społecznego

uznania oraz prestiżu zawodu pielęgniarki/pielęgniarza w Polsce (trzecie miejsce w rankingu – za strażakiem i ratownikiem medycznym), nadal istnieje problem niedoboru pielęgniarek w systemie opieki zdrowotnej [10].

Kolejnym problemem kadrowym w sferze zawodu pielęgniarki/pielęgniarza w Polsce jest rosnący średni wiek osób wykonujących ten zawód. Z analiz Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych w 2025 średnia wieku polskiej pielęgniarki wyniosła 55,2 lat a prognozy na rok 2030 wskazują, że będzie to 57,2 [11]. Zgodnie z danymi ze stycznia 2026 roku jest 333 336 zarejestrowanych pielęgniarek, z czego ok. 73,0% zatrudnionych jest w zawodzie. Niski odsetek pielęgniarek zarejestrowanych jest szczególnie w grupach najmłodszych pracowników tj. 21-30 lat – 7,8% i 31-40 lat – 10,5% [11]. Pielęgniarstwo jest zawodem wybieranym przez osoby w różnym wieku.

Identyfikowanie motywów leżących u podstaw podjęcia decyzji o wyborze kierunku pielęgniarstwo, zarówno przez osoby młode oraz osoby posiadające już inny zawód może być pomocne w zrozumieniu potrzeb edukacyjnych studentów w zakresie wiedzy i umiejętności a także może umożliwić poznanie przyczyn rezygnacji z pracy w zawodzie pielęgniarki [12].

CEL PRACY

Celem badania było poznanie i opisanie postrzegania oraz motywów wyboru zawodu pielęgniarki z perspektywy studentów posiadających inny zawód w kontekście ich oczekiwań zawodowych.

MATERIAŁ I METODY

Zastosowano jakościowe podejście opisowe, a badanie było zgodne z wytycznymi raportowania Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Research (COREQ) [13].

W tym badaniu przyjęto jakościowe podejście z wykorzystaniem wywiadów indywidualnych częściowo strukturyzowanych jako metodę z wyboru, gdy pożądane są proste opisy zjawisk. Opis jakościowy szczególnie sprzyja uzyskaniu szczerych i w dużej mierze pozbawionych minimalnie teoretycznych, odpowiedzi na pytania badawcze. To podejście metodologiczne uznano za najodpowiedniejsze do analizy powodów, dla których uczestnicy naszego badania wybrali zawód pielęgniarki oraz tego, jakie jest ich postrzeganie tego zawodu.

Rekrutacja i gromadzenie danych

Przeprowadziliśmy 22 wywiady indywidualne ze studentami jednej z uczelni wyższych w północno-wschodniej Polsce. Dobór studentów był celowy podyktowany faktem, że mieli oni już inny zawód, ale zdecydowali się na studia pielęgniarskie. Do udziału w badaniu zaproszono 23. studentów, jeden student odmówił udziału w badaniu nie podając przyczyny. Na udzielenie wywiadu telefonicznego zdecydowało się 17 osób, a 5 osób wybrało wywiady bezpośrednie w uczelni, które zostały nagrane na dyktafon. Rozmowy trwały średnio 13 min i łącznie 277 min (z wahaniem od 7 do 22 min), nagrane i przepisane dosłownie. Wywiady przeprowadzono od marca do lipca 2023 roku.

Procedura wywiadu

Przewodnik wywiadu został opracowany na podstawie analizy literatury przedmiotu [2,5,7]. Uczestnikom zadano następujące pytania otwarte:

1. Co wpłynęło na Pana/Pani decyzję o studiowaniu na kierunku pielęgniarstwo?
2. Jaki wpływ według Pani/Pana doświadczenie życiowe ma na wybór zawodu pielęgniarki?
3. Czy pandemia COVID-19 wpłynęła na Pana/Pani decyzję wybór zawodu pielęgniarki/pielęgniarza
4. W jaki sposób zamierza Pani/Pan wykorzystać w przyszłości zdobyte kwalifikacje pielęgniarskie?
5. Czy planuje Pani/Pan kontynuować dotychczas wykonywaną pracę? Dlaczego?
6. Czy będzie Pani/Pan pracowała/pracował w dwóch zawodach: dotychczasowym i pielęgniarskim?

Wszystkie wywiady przeprowadzała jedna osoba (jedna z autorek artykułu) posiadająca doświadczenie w realizacji badań jakościowych. Przeprowadzono dwa wywiady pilotażowe, których celem była ocena zrozumiałości pytań zawartych w scenariuszu wywiadu oraz weryfikacja z perspektywy potencjalnych uczestników badania. Na podstawie uzyskanych wyników wprowadzono modyfikacje narzędzia badawczego, w tym przeformułowano część pytań w celu zwiększenia ich jednoznaczności oraz lepszego dopasowania do celów badania.

Analiza danych

Dane analizowano za pomocą indukcyjnej analizy treści tematycznej w celu zidentyfikowania wzorców i znaczeń w danych [14,15]. Analiza opierała się na fazach zaproponowanych przez Braun i Clarke [14]. Wszystkie transkrypcje zostały przeczytane w celu zrozumienia całości i sprawdzone z plikami audio. Analizy przeprowadzono ręcznie, podkreślając ekstrakty danych i tworząc początkowe kody. Początkowy schemat kodowania został udokumentowany w pliku Word zawierającym tabele i tekst. Kody zostały zebrane we wstępne tematy i podtematy. Analiza została zaprezentowana i omówiona w grupie badawczej, mając na celu dopracowanie każdego tematu.

Podjęto kroki, aby zapewnić rygorystyczność naszego podejścia indukcyjnego w ramach zespołu badawczego. Aby uniknąć osobistych uprzedzeń i wzmocnić wiarygodność analizy, odpowiednie kody i podtematy zostały krytycznie omówione w zespole badawczym. Kody poddano kilkukrotnemu przeglądowi, aby upewnić się, że podtematy dobrze obejmują dane (tj. odpowiednie dane nie zostały przypadkowo wykluczone). W ramach dyskusji zespołu badawczego dokonano pogłębionej analizy podobieństw i różnic między wyodrębnionymi podtematami. Tematy były ilustrowane anonimowymi cytatami uczestników.

Kwestie etyczne

Badanie uzyskało zgodę Komisji Bioetycznej (numer zatwierdzenia etycznego: APK.002.25.2023). Udział w badaniu był dobrowolny, a uczestnikom badania zapewniono poufność i anonimowość. Uczestnicy badania

wyrazili ustną zgodę na udział w wywiadach oraz na ich nagrywanie w formie audio. Przed wyrażeniem zgody zostały one w pełni poinformowane o badaniu i miały prawo do wycofania się w dowolnym momencie. Dane zostały zapisane pod numerami identyfikacyjnymi zgodnie z przepisami.

WYNIKI

Charakterystyka uczestników badania

W badaniu uczestniczyło 22. studentów pielęgniarstwa studiów pierwszego stopnia jednej z uczelni państwowych w północno-wschodniej Polsce. Wśród nich było 18 kobiet i 4. mężczyzn. Średnia wieku wynosiła 38,8 lat; najmłodszy student miał 28 lat, a najstarszy 55 lat. Wszyscy uczestnicy badania były to osoby wykonujące inny zawód. Najczęstszymi zawodami były: ratownik medyczny, pracownik biurowy, pracownik służb mundurowych, technik farmaceutyczny, kosmetolog. Średnia stażu pracy wynosiła 9,5 roku. Osoba z najkrótszym stażem pracowała 2 lata, a z najdłuższym 18 lat. Charakterystykę uczestników badania przedstawia tabela 1.

Z wypowiedzi uczestników wyszczególniono tematy i podtematy, co ilustruje tabela 2.

Tab. 1. Charakterystyka uczestników (N=22)

Charakterystyka		n	%
Płeć	Kobieta	18	81,8
	Mężczyzna	4	18,2
Wiek	28-30	3	13,6
	31-40	11	50,0
	41-50	7	31,8
	51 i więcej	1	4,6
Zawód	Ratownik medyczny	5	22,8
	Pracownik biurowy	4	18,2
	Pracownik służb mundurowych	3	13,6
	Technik farmaceutyczny	3	13,6
	Kosmetolog	2	9,1
	Inny: fryzjer, opiekun środowiskowy, technolog żywności, nauczyciel, higienistka stomatologiczna	5	22,7
Staż pracy	2-5	6	27,3
	6-10	7	31,8
	11-15	7	31,8
	16 i więcej	2	9,1

Tab. 2. Wybór i postrzeganie zawodu pielęgniarki

Temat	Podtematy	Kobiety (n)	Mężczyźni (n)
Powody podjęcia studiów	Chęć zdobycia nowych kwalifikacji	9	3
	Spełnienie marzeń	8	0
	Łączenie zawodów	7	2
	Wpływ rodziny, znajomych	5	0
	Zmiana miejsca pracy	5	0
	Chęć pomocy innym	4	0
	Stabilność zatrudnienia	1	2
	Pandemia COVID-19	9	4
Postrzeganie zawodu pielęgniarki	Konieczność posiadania predyspozycji	5	1
	Duża odpowiedzialność, obciążenie obowiązkami	6	1
	Niezgodność wyobrażeń z realiami pracy	6	1
	Negatywne doświadczenia w kontakcie z pielęgniarkami	4	1
Sposoby zachęcenia do pracy w zawodzie	Wsparcie ze strony innych pracowników	2	0
	Zadowalające wynagrodzenie	4	1
	Zmiana zachowań części personelu pielęgniarskiego	2	0
	Promocja zawodu/reklama	1	1
	Stypendia dla osób rozpoczynających pracę	0	1

Powody podjęcia studiów pielęgniarskich

Powody, które wpłynęły na wybór studiów pielęgniarskich były różnorodne, zarówno zewnętrzne jak i wewnętrzne. Z wypowiedzi uczestników wyodrębniono 8 podtematów:

1. Chęć zdobycia nowych kwalifikacji, rozwój zawodowy

Kosmetolodzy wybierali ten kierunek ze względu na obawę zmiany przepisów prawnych dotyczących zakresu wykonywanych przez nich usług. Te kwalifikacje chcieliby wykorzystać w swojej dotychczasowej pracy i raczej nie są zainteresowani pracą pielęgniarki w szpitalu.

„*Decyzją w moim przypadku było ryzyko wprowadzenia zakazu wykonywania przynajmniej części zabiegów iniekcyjnych kosmetologom (…). Chęć poszerzenia wiedzy i wykorzystanie jej tutaj u siebie w pracy. Studia pielęgniarskie mocno rozszerzyły zakres mojej działalności w gabinecie. Zauważam znaczący napływ klientów i ogromne zaufanie ze względu na to, że studiuję na kierunku pielęgniarstwo*" (kosmetolog, kobieta, 43 lata).

Inni uczestnicy, którzy wykonują już inne zawody medyczne lub charakter ich pracy wiąże się z pomocą ludziom wskazywali zdobycie wiedzy, doświadczenia jako istotne w wyborze tego kierunku studiów.

„*Chęć pogłębienia wiedzy, zebrania doświadczeń, bo w ratownictwie mamy tylko część (…). Pielęgniarstwo jest bardziej rozbudowane, można wielu rzeczy się dowiedzieć, podejrzeć, zrozumieć*" (ratownik medyczny, mężczyzna, 43 lata).

„*Najbardziej skłoniło mnie to, że zaczęłam pracować w poradni medycyny pracy i zawsze brakowało mi tej wiedzy medycznej – tak szczerze mówiąc wstydziłam się wśród swoich koleżanek, że nic nie wiem na temat różnych chorób.*" (pracownik biurowy, kobieta, 43 lata).

Absolwenci studiów pierwszego stopnia kierunku pielęgniarstwo mają możliwość kontynuacji kształcenia na drugim stopniu studiów, a także rozwoju zawodowego poprzez różne formy kształcenia podyplomowego. Największym zainteresowaniem cieszą się szkolenia specjalizacyjne tzw. specjalizacje, co związane jest ze wzrostem wynagrodzenia po ich ukończeniu. Szczególnie ratownicy medyczni zwracali na to uwagę w swoich wypowiedziach.

„*Po swoim kierunku nie miałam możliwości, żeby podwyższyć kwalifikacje w stopniu magisterskim. Tutaj jest taka możliwość naprawdę konkretnego wykształcenia. Moi koledzy ze studiów, żeby zrobić II stopień studiów, wybrali inny kierunek. Czyli nic nie zyskali jako ratownicy.*" (ratownik medyczny, kobieta, 46 lat).

„*Pielęgniarstwo jest bardziej rozwijające. Mogę zrobić kolejne kursy, dokształcić się a w przyszłości zrobić specjalizację, po której też będę mógł pracować w karetce tak, jak pracują ratownicy medyczni*" (pracownik służb mundurowych, mężczyzna, 29 lat).

2. Spełnienie marzeń

Zawód pielęgniarki dla niektórych osób był marzeniem od dawna, którego nie mogły zrealizować z różnych powodów.

„*Marzyłam o tym już po maturze, ale życie tak się ułożyło, że nie mogłam. Zawsze lubiłam opiekować się ludźmi. Teraz dzieci dorosłe, więc mogłam realizować swoje marzenia*" (kasjer walutowy, kobieta, 48 lat).

„*Tak to było pragnienie moje od dawna. Nie miałam możliwości studiowania, ponieważ zawsze musiałam pracować. Więc gdy tylko pojawiła się ta możliwość studiowania, pomyślałam, że muszę wykorzystać tę szansę*" (opiekun środowiskowy, kobieta, 46 lat).

3. Łączenie zawodów

Niektórzy z uczestników badania podejmowali studia z założeniem, że po ich ukończeniu rozpoczną pracę wyłącznie w zawodzie pielęgniarki. Natomiast niektórzy myślą o kontynuowaniu dotychczasowej pracy zawodowej oraz ewentualnym dodatkowym zatrudnieniu w zawodzie pielęgniarki. Takiemu podejściu sprzyja sytuacja zapotrzebowania na personel pielęgniarski, możliwości różnych form zatrudnienia i pracy zmianowej oraz wzrost wynagrodzeń w ochronie zdrowia.

„*Jest też możliwość połączenia mojego zawodu i pielęgniarstwa. Myślę, że to mi się przyda w obecnej pracy*" (pracownik służb mundurowych, kobieta, 34 lata).

„*W dalszym ciągu będę wykonywała zabiegi inwazyjne, rozwinę zakres usług. Czy podejmę pracę w szpitalu? Nie wiem.*" (kosmetolog, kobieta, 38 lat).

4. Wpływ rodziny, znajomych

Przeżywanie i dzielenie się wrażeniami z pracy zarówno przez osoby z rodziny, jak i znajomych pracujących w ochronie zdrowia miało wpływ na niektórych uczestników w wyborze studiów pielęgniarskich.

„*Siostra jest pielęgniarką. Opisywała różne sytuacje i zdarzenia. Było widać, że jest szczęśliwa w tym co robi. To miało duży wpływ*" (technolog żywności, kobieta, 28 lat).

„*Moja mama jest pielęgniarką. Szpital kojarzył się z mamą i pomaganiem ludziom (…) Obracam się w środowisku pielęgniarek i ratowników medycznych – mam bardzo dużo znajomych w tym środowisku*" (technik farmaceutyczny, kobieta, 36 lat).

5. Chęć zmiany miejsca pracy

Niezadowolenie z dotychczasowej pracy, chęć zmiany w życiu czy zmiana rodzaju pracy w ochronie zdrowia były czynnikami wpływającymi na podjęcie decyzji o studiowaniu.

„*Pracowałam kilka lat w swoim zawodzie. Nie przynosiło to mi żadnej satysfakcji*" (technolog żywności, kobieta, 28 lat).

„*Możliwość pracy w innym miejscu niż szpitalny oddział ratunkowy czy karetka*" (ratownik medyczny, mężczyzna, 33 lata).

6. Chęć pomocy innym

Ten czynnik wyboru studiów może pozytywnie wpływać na motywację do wykonywania zawodu pielęgniarki oraz jakość świadczonych usług. Uczestnicy badania wyrażali to w następujący sposób:

„*Można swoją praktykę i wiedzę [pielęgniarską] wykorzystać po to, aby pomóc cierpiącemu człowiekowi*" (technik farmaceutyczny, kobieta, 36 lat).

7. Stabilność zatrudnienia

Szerokie możliwości zatrudnienia pielęgniarek oraz deficyt pracowników tej grupy zawodowej na rynku powoduje, że szanse zatrudnienia i jego stabilność są duże w porównaniu do innych zawodów medycznych.

„*Na pewno stabilność zatrudnienia. Jako rejestratorka medyczna nie zawsze mogę tę pracę mieć*" (rejestratorka medyczna, kobieta, 43 lata).

„*Myślę, że pielęgniarstwo to jest to, co mi gwarantuje ciągłość pracy jeżeli nie w moim mieście to w miejscowościach położonych blisko, co ma dla mnie ogromne znaczenie*" (ratownik medyczny, mężczyzna, 43 lata).

8. Pandemia COVID-19

W marcu 2020 roku wprowadzono w Polsce stan epidemii z powodu COVID-19. Spowodowało to również zmiany w funkcjonowaniu uczelni. Największą z nich było zdominowanie kształcenia przez zajęcia online. Uczestnicy naszego badania podejmowali decyzję o studiowaniu już w trakcie pandemii. Funkcjonowanie przez kilka miesięcy w rygorze obostrzeń epidemicznych spowodowało, że osoby w pewnym sensie przyzwyczaiły się do takich realiów życia. Uczestnicy będący pracownikami ochrony zdrowia mieli styczność z osobami chorymi w codziennej pracy. Inni byli zmotywowani, chętni do pomocy i nie odczuwali negatywnego wpływu pandemii na ich decyzję.

„*To mnie nie przestraszyło ten COVID. Uświadomiłam sobie, że praca pielęgniarki będzie zawsze potrzebna – że są takie sytuacje, że ten zawód jest jak najbardziej pożądany*" (opiekun środowiskowy, kobieta, 46 lat).

„*Na pewno pokazało mi to [epidemia COVID-19], że jest duże zapotrzebowanie na ten zawód. Nie tylko na pielęgniarstwo, ale też inne medyczne zawody, szczególnie na te, które są potrzebne w szpitalu*" (higienistka stomatologiczna, kobieta, 39 lat).

Postrzeganie zawodu pielęgniarki

Wyniki badania pozwoliły na poznanie opinii o zawodzie oraz przyczyn niepodejmowania pracy po ukończeniu studiów. Realizacja zajęć praktycznych i praktyk zawodowych przez studentów jako uczestników badania pozwoliła dokładniej poznać tajniki zawodu pielęgniarki. Z doświadczeń uczestników badania wyodrębniono 4 podtematy.

1. Konieczność posiadania predyspozycji

W procesie rekrutacji na studia pielęgniarskie nie są weryfikowane predyspozycje kandydatów. Uczestnicy badania zaobserwowali, że wykonywanie tego zawodu wymaga posiadania określonych cech psychofizycznych.

„*Pielęgniarstwo czy pokrewne zawody takie jak opiekun medyczny, fizjoterapeuta wymagają określonych predyspozycji psychofizycznych. Natomiast jeżeli ktoś nie ma tych cech, to po prostu zmarnował 3 lata i prawdopodobnie nie będzie chciał pracować w tym zawodzie*"(ratownik medyczny, mężczyzna 43 lata).

„*Potrzeba powołania do pracy z ludźmi, bo nie każdy jest w stanie utożsamiać się z problemami osób chorych*" (kosmetolog, kobieta, 38 lat).

2. Duża odpowiedzialność, obciążenie obowiązkami

Obserwacja pracy pielęgniarek przez uczestników uświadomiła im dużą odpowiedzialność oraz obciążenie obowiązkami tej grupy zawodowej. Niektórzy wskazywali to jako jedną z możliwych przyczyn niepodejmowania pracy.

„*Jednak jest to praca bardzo odpowiedzialna. Ja to sobie coraz bardziej uświadamiam będąc na oddziałach i to może własny strach, lęk przed decydowaniem o chorym*"(nauczyciel, kobieta, 40 lat).

„*Niektórzy myślą, że pielęgniarka siedzi i nic nie robi, a na niektórych oddziałach nie ma siedzenia i pielęgniarka cały czas jest zabiegana. To też może przerażać młodą osobę, która nigdzie nie pracowała i od razu podjęła studia*" (pracownik służb mundurowych, mężczyzna, 29 lat).

3. Niezgodność wyobrażeń z realiami pracy

Poznanie realiów pracy pielęgniarki było dla niektórych uczestników badania sporym zaskoczeniem.

„*Jak zobaczyłam jak to wszystko wygląda, to mam świadomość, że pielęgniarka nie siedzi i nie macha nogą, bo na to nie ma czasu. No rzeczywiście to ciężki kawałek chleba (somebody's bread and butter). Myślę, że wiele osób nie wie jak wygląda ten zawód tak na co dzień*" (kosmetolog, kobieta, 43 lata).

„*Myślę, że dużo osób ma trochę inne oczekiwania co do pracy, a później sama praca na oddziale też weryfikuje dużo rzeczy. Praca pielęgniarki tak naprawdę nie jest łatwym zawodem – wymaga ona dużo skupienia psychicznego i umiejętności postępowania w różnych trudnych przypadkach*" (kosmetolog, kobieta, 38 lat).

4. Negatywne doświadczenia w kontakcie z pielęgniarkami

Uczestnicy badania doświadczyli niekorzystnych sytuacji ze strony niektórych pielęgniarek.

„*Mając praktyki w różnych oddziałach zauważyłam, że część pielęgniarek po prostu nie chce wspierać absolwentów. Na niektórych oddziałach tworzy się zły klimat. Są osoby, z którymi ciężko się pracuje.\Miałam obawy, żeby nie być skarconą albo ośmieszoną. Po takich sytuacjach człowiek się blokuje. Nie chciałam pytać, żeby nie być wyśmianą. Po takich doświadczeniach nie chcę pracować w szpitalu. Zostaję w przychodni*" (pracownik biurowy, kobieta, 43 lata).

Sposoby zachęcenia do pracy w zawodzie

Uczestnicy badania wskazali różne działania mogące zachęcać absolwentów do podjęcia pracy. Zostały one podzielone na pięć podtematów.

1. Wsparcie ze strony innych pracowników

Absolwent studiów pielęgniarskich rozpoczynając pracę może mieć wiele obaw wynikających m.in. z nieznajomości specyfiki miejsca pracy, braku doświadczenia i innych czynników. Pomoc ze strony współpracowników z doświadczeniem może ułatwić proces adaptacji i wpłynąć na identyfikację z tym miejscem.

„*Dobrze jest, jak jest fajna atmosfera między pracownikami, bo to bardzo dużo znaczy. Ta młoda osoba nie ma doświadczenia, ma tę wiedzę książkową. Wydaje mi się, że pomoc tych starszych osób z pracy byłaby potrzebna. Taka życzliwość*" (ratownik medyczny, kobieta, 29 lat).

2. Zadawalające wynagrodzenie

Jednym z proponowanych rozwiązań zachęcenia do pracy w zawodzie jest gratyfikacja finansowa.

„*Myślę, że pieniądze – jak ludzie będą wiedzieli, że będą zarabiać dobre pieniądze, to na pewno młodzież będzie zostawała. Myślę, że kwestia finansowa*" (nauczyciel, kobieta, 40 lat).

3. Zmiana zachowań części personelu pielęgniarskiego

Atmosfera w pracy, relacje między pracownikami, postawy najbliższych współpracowników mają wpływ na to, czy nowy pracownik będzie chciał w tym miejscu pracować.

„*Szpitale też są dobrze wyposażone, odnowione. Wszystko jest nowe. To tylko jedna bariera, to stosunki międzyludzkie. Jak ktoś zaczyna pracę w tym zawodzie i ktoś ciebie źle ocenia, ciągle krytykuje – no to człowiek może się potem załamać. Przyjazna atmosfera w pracy, lepsze podejście do młodych pracowników byłoby zachęcające*" (pracownik administracji, kobieta, 55 lat).

4. Promocja zawodu

Jedną z form zachęcenia młodych osób do pracy w pielęgniarstwie jest pokazanie w mediach społecznościowych nowoczesnego pielęgniarstwa.

„*Przybliżenie tego zawodu, pokazywanie jego dobrych stron. Myślę, że kanały społecznościowe. Trzeba trafić do ludzi tam, gdzie oni są i tam pokazywać zalety tej pracy, pisać o ciekawostkach, jakiś osiągnięciach, nowoczesnym podejściu do pacjenta*" (ratownik medyczny, mężczyzna, 43 lata).

5. Stypendia dla osób rozpoczynających pracę

Jednym z proponowanych rozwiązań zachęcających absolwentów do podjęcia pracy były stypendia lub czasowe formy wsparcia finansowego na początku kariery zawodowej.

„*Myślę, że dobrym rozwiązaniem byłyby zachęty stypendialne np. przez rok jakaś dopłata albo zwrot kosztów nie wiem – taka pomoc na początku*" (ratownik medyczny, mężczyzna, 33 lata).

DYSKUSJA

Badania jakościowe są powszechne w dziedzinie pielęgniarstwa i opieki zdrowotnej ze względu na ich nieodłączną prostotę, elastyczność i użyteczność w różnych

kontekstach. Badanie wykazało, że kształceniem na kierunku pielęgniarstwo są zainteresowane osoby w średnim wieku. Ponadto uczestnicy wskazali na możliwość wykorzystania kwalifikacji pielęgniarskich w dotychczas wykonywanym przez siebie zawodzie, jak również traktowanie wykonywania zawodu pielęgniarki jako pracy dodatkowej, ze względu na jej zmianowy tryb.

Powody, dla których studenci wybierają kierunek pielęgniarstwo jako ścieżkę kariery zawodowej, zbadano w licznych badaniach naukowych [4,7,16]. Badania te wykazały, że wybór ten wiąże się z szeregiem różnych motywacji. W literaturze najczęściej spotykanymi motywami są: chęć niesienia pomocy drugiemu człowiekowi, chęć wykonywania pracy poważanej społecznie, możliwości rozwoju kariery i bezpieczeństwo zatrudnienia, jak również wpływ osób bliskich. Ponadto wskazywano również osobiste doświadczenia związane z hospitalizacją, czy chorobą członka rodziny [17]. Badania Hosseini Marznaki et al. wskazują, że na wybór zawodu korzystnie wpływają pozytywne informacje o studiowaniu pielęgniarstwa, przydatność wiedzy pielęgniarskiej, polecanie przez rodzinę, a także możliwość migracji do innych krajów [18].

Warto dodać, że pomimo trudnej sytuacji w systemach ochrony zdrowia na całym świecie podczas pandemii COVID-19, nie wpłynęła ona negatywnie na wybór pielęgniarstwa jako kierunku studiów. Wręcz przeciwnie, w grupie badanych osób pandemia COVID-19 zwiększyła zainteresowanie tym kierunkiem studiów, dającym możliwość realizacji takich wartości jak pomoc potrzebującym, czy ponownym przemyśleniem ścieżki zawodowej. W badaniach March-Amengual et al, również wykazano, że pandemia miała wpływ na wzrost wartości społecznych związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki [19]. Podobne wyniki uzyskali Kells M et al, w badaniu studentów pielęgniarstwa ze Stanów Zjednoczonych [20].

Pielęgniarstwo związane jest z szeregiem doświadczeń narażenia na chorobę, ból czy śmierć. Takie doświadczenia wymagają predyspozycji zarówno psychofizycznych, jak i społecznych do wykonywania tego zawodu. Istotną rolę odgrywa tu również motywacja związana z wyborem kierunku pielęgniarstwo [4]. Wyniki wielu badań pokazują, że studenci, podając swoje wewnętrzne motywy podjęcia kształcenia na kierunku pielęgniarstwo, wskazywali najczęściej chęć niesienia pomocy ludziom [6,21,22]. Wiele osób wymieniało powołanie do pielęgniarstwa, inne zaś studia te opisywały jako „marzenie z dzieciństwa" lub „osobistą nagrodę lub satysfakcję" [2]. Podobne wyniki otrzymano w badaniach własnych.

Najistotniejszym motywem zewnętrznym dla studentów kierunku pielęgniarstwo była perspektywa znalezienia pracy, stabilność zatrudnienia oraz kwestie wynagrodzenia [17,22]. W badaniu własnym uczestnicy wskazali, że zawód pielęgniarki na rynku pracy zwiększa szanse zatrudnienia i jego stabilność, w porównaniu do innych zawodów medycznych. Wśród względów finansowych, które wpłynęły na decyzję o rozpoczęciu edukacji pielęgniarskiej L. McKenna i wsp. zidentyfikowali możliwość otrzymania stypendium [2]. W norweskim badaniu stwierdzono, że studenci pielęgniarstwa ze środowisk imigranckich są bardziej motywowani wynagrodzeniem, statusem i elastycznością pracy niż nieimigranci/*In a Norwegian study, nursing students from immigrant backgrounds were found to be more motivated by salary, status, and work flexibility than non-immigrants* [23]. Również studenci z Polski wskazali jako czynnik motywujący do wybrania kierunku pielęgniarstwo, możliwość zdobycia pracy za granicą [6].

Wpływ rodziny, innych osób lub okoliczności odegrał ważną rolę w przypadku studentów przy wyborze kierunku pielęgniarstwo. W wielu badaniach stwierdzono, że rodzina jest silnym czynnikiem wpływającym na wybór kariery pielęgniarskiej [2,24,25].

Za istotny czynnik świadczący także o atrakcyjności zawodu pielęgniarki uznano status zawodu szlachetnego i opiekuńczego, dającego możliwość rozwoju oraz doskonalenia zawodowego [2,4]. Pomimo postrzegania zawodu pielęgniarski w powyższy sposób wiele pielęgniarek decyduje się na opuszczenie tego zawodu już w pierwszym roku pracy, co potwierdzono w przeglądzie badań m.in. w Wielkiej Brytanii, Turcji czy w Kanadzie [26].

Wśród czynników decydujących o zamiarze opuszczenia tego zawodu wskazuje się jakość życia zawodowego, satysfakcję z pracy, środowisko pracy, motywację, bezpieczeństwo pracy, ale również relacje pomiędzy personelem [26,27]. W badaniu własnym zwrócono uwagę na kwestię niepodejmowania pracy zawodowej przez absolwentów kierunku pielęgniarstwo. Wśród czynników wpływających na tę sytuację wskazano: brak predyspozycji psychofizycznych, dużą odpowiedzialność zawodową oraz przeciążenie obowiązkami.

Zastosowanie analizy jakościowej ogranicza możliwość uogólnienia wyników na szerszą populację. Dodatkowo badanie objęło studentów jednej uczelni, co może wpływać na ograniczoną reprezentatywność próby oraz regionalny charakter danych. Mocną stroną badania był natomiast zróżnicowany dobór uczestników pod względem wieku, doświadczenia zawodowego i płci, co umożliwiło uzyskanie wielowymiarowych perspektyw oraz pogłębioną analizę motywacji badanych. Uwzględnienie płci miało szczególne znaczenie, ponieważ literatura wskazuje na różnice w postrzeganiu zawodu i motywach wyboru ścieżki zawodowej przez kobiety i mężczyzn.

WNIOSKI

W badaniu analizowano odpowiedzi na pytania otwarte, mające na celu zbadanie zgłaszanych motywów wyboru zawodu pielęgniarki/pielęgniarza przez osoby wykonujące dotychczas inny zawód, a także ich deklaracji dotyczących kontynuowania dotychczasowej pracy zawodowej. Najczęściej wskazywane motywacje dotyczyły chęci zdobycia nowych kwalifikacji, umożliwiających również łączenie pielęgniarstwa z dotychczas wykonywanym zawodem, co wiązało się ze zróżnicowanymi planami uczestników w zakresie dalszej aktywności zawodowej.

Analizując kwestię postrzegania zawodu pielęgniarki/pielęgniarza przez studentów wykazano, że w opinii badanych jest to zawód, który wymaga odpowiednich predyspozycji, wiąże się z dużą odpowiedzialnością oraz obciążeniem obowiązkami.

Zrozumienie powodów, dla których studenci wybierają pielęgniarstwo może dostarczyć nauczycielom informacje, niezbędne do planowania skutecznych strategii wzmacniania motywacji studentów, zwiększania ich pomyślnych wyników, jak również zapobiegania odpływowi studentów i przygotowanie ich do wejścia na rynek pracy.

ORCID

Ewa Fejfer-Wirbał https://orcid.org/0009-0008-0102-3630
Emilia Harasim-Piszczatowska https://orcid.org/0009-0007-2162-5105
Ludmiła Marcinowicz https://orcid.org/0000-0003-0614-1093

REFERENCES/PIŚMIENNICTWO

1. Lemiecha A, Leńczuk-Gruba A. Nursing – why? Students' motives for choosing nursing as a field of education. Pielęg. XXI Wieku. 2020;19(70):22-28. https://doi.org/10.2478/pielxxiw-2020-0007
2. McKenna L, Mambu IR, Sommers CL, et al. Nurses' and nursing students' reasons for entering the profession: content analysis of open-ended questions. BMC Nurs. 2023;22(1):152. https://doi.org/10.1186/s12912-023-01307-8
3. Wilkes L, Cowin L, Johnson M. The reasons students choose to undertake a nursing degree. Collegian. 2015;22(3):259-265. https://doi.org/10.1016/j. colegn.2014.01.003
4. Kube-Brzozowska R, Kobos E. Enrollment motives among candidates for nursing studies at the Medical University of Warsaw. Med. Sci. Pulse. 2017;11(4):4-11. https://doi.org/10.5604/01.3001.0010.7939
5. Suluhan D, Gezginci E, Ergin ME. The relationship between nursing students' attitudes toward the nursing profession concerning career choice and motivation. Eur. Arch. Med. Res. 2020;36(4):251-257. https://doi.org /10.4274/eamr.galenos.2020.50469
6. Smoleń M, Kędra EM. Motywy wyboru kształcenia na kierunku pielęgniarstwo w opinii studentów Państwowej Medycznej Wyższej Szkoły Zawodowej w Opolu. Pielęg. Pol. 2018;68(2):141-151. https://doi.org/10.20883/pielpol.2018.17
7. Messineo L, Allegra M, Seta L. Self-reported motivation for choosing nursing studies: a self-determination theory perspective. BMC Med. Educ. 2019;19(1):192. https://doi.org/10.1186/s12909-019-1568-0
8. Aanderud-Larsen C, Østlien S, Leonardsen AL. Prerequisites for entry to advanced nurse practitioner studies- a qualitative study of Norwegian nurse anesthetist students' experiences. BMC Med. Educ. 2024;24(1):158. https://doi.org/10.1186/s12909-024-05137-3
9. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Nurses [Internet]. Paris: OECD; [dostęp: 15 stycznia 2026]. Dostępne na: https://data.oecd.org/healthres/nurses.htm
10. Centrum Edukacji Obywatelskiej. Ranking społecznie poważanych zawodów 2023 [Internet]. Warszawa: CEO; 2023 [dostęp: 15 stycznia 2026]. Dostępne na: https://ceo.com.pl/ranking-spolecznie-powazanych-zawodow-2023-2023
11. Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych. [dostęp: 9 listopad 2026]. Dostępne na: https://nipip.pl/dane-statystyczne/
12. Fang W, Zhang Y, Mei J, et al. Relationships between optimism, educational environment, career adaptability and career motivation in nursing undergraduates: A cross-sectional study. Nurse Educ. Today. 2018;68:33-39. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2018.05.025
13. Tong A, Sainsbury P, Craig J. Consolidated criteria for reporting qualitative research (COREQ): a 32-item checklist for interviews and focus groups. Int. J. Qual. Health Care. 2007;19(6):349-357. https://doi.org/10.1093/intqhc/mzm042
14. Braun V, Clarke V. Using thematic analysis in psychology. Qual. Res. Psychol. 2006;3(2):77-101. https://doi.org/10.1191/ 1478088706qp063oa
15. Braun V, Clarke V. Thematic analysis. A practical guide. SAGE Publications Ltd, 2022
16. Marcinowicz L, Owlasiuk A, Slusarska B, et al. Choice and perception of the nursing profession from the perspective of Polish nursing students: a focus group study. BMC Med. Educ. 2016;16(1):243. https://doi.org/10.1186/s12909-016-0765-3
17. Cilar L, Spevan M, Čuček Trifkovič, et al. What motivates students to enter nursing? Findings from a cross-sectional study. Nurse Educ. Today. 2020;90:104463. https://doi.org/10.1016/j.nedt.2020.104463
18. Hosseini Marznaki Z, Khanjankhani K, Salisu WJ, et al. Identifying and ranking the factors affecting the choice of nursing discipline among nursing students in Iran: a fuzzy hierarchical analysis. J. Nurs. Res. 2021;29(5):e171. https://doi.org/10.1097/jnr.0000000000000449
19. March-Amengual JM, Cambra-Badii I, Pineda Galán C, et al. The impact of the COVID-19 pandemic on enrollment in undergraduate health-related studies in Spain. BMC Med. Educ. 2023;23(1):386. https://doi.org/10.1186/s12909-023-04347-5
20. Kells M, Jennings Mathis K. Influence of COVID-19 on the next generation of nurses in the United States. J. Clin. Nurs. 2023;32(3-4):359-367. https://doi.org/10.1111/jocn.1620
21. Crick P, Perkinton L, Davies F. Why do student nurses want to be nurses? Nurs. Times. 2014;110(5):12-15
22. Carillo I, Massimino P, Santella A. Exploring the motivations of nursing students in New York State. Am. J. Health Stud. 2023; 37(1). https://doi.org/10.47779/ajhs.2022.716
23. Maurud S, Børøsund E, Moen A. Gender and ethnicity's influence on first-year nursing students' educational motivation and career expectation: a crosssectional study. Nursing Open. 2021;9(3):1667-1678. https://doi.org/10.1002/nop2.1191
24. Woods-Giscombe CL, Rowsey PJ, Kneipp S, et al. Student perspectives on recruiting underrepresented ethnic minority students to nursing: enhancing outreach, engaging family, and correcting misconceptions. J. Prof. Nurs. 2020;36(2):43-49. https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2019.08.006
25. Pramudya SH, Syahrivar J, Chairy C. The role of filial piety in career interest alignment, identity alignment, and affective commitment: evidence from Indonesia. Problems and Perspectives in Management. 2022;20(1):432-444. https://doi.org/10.21511/ppm.20(1).2022.35
26. Lyu XC, Huang SS, Ye XM, et al. What influences newly graduated registered nurses' intention to leave the nursing profession? An integrative review. BMC Nurs. 2024;23(1):57. https://doi.org/10.1186/s12912-023-01685-z
27. Al Yahyaei A, Hewison A, Efstathiou N, et al. Nurses' intention to stay in the work environment in acute healthcare: a systematic review. J. Res. Nurs. 2022;27(4):374-397. https://doi.org/10.1177/17449871221080731

Manuscript received/Praca zgłoszona do czasopisma: 26.02.2026
Manuscript accepted/Praca zaakceptowana do druku: 08.06.2026

Translation/Tłumaczenie: Sylwia Sroka Biuro tłumaczeń INTEGRE